

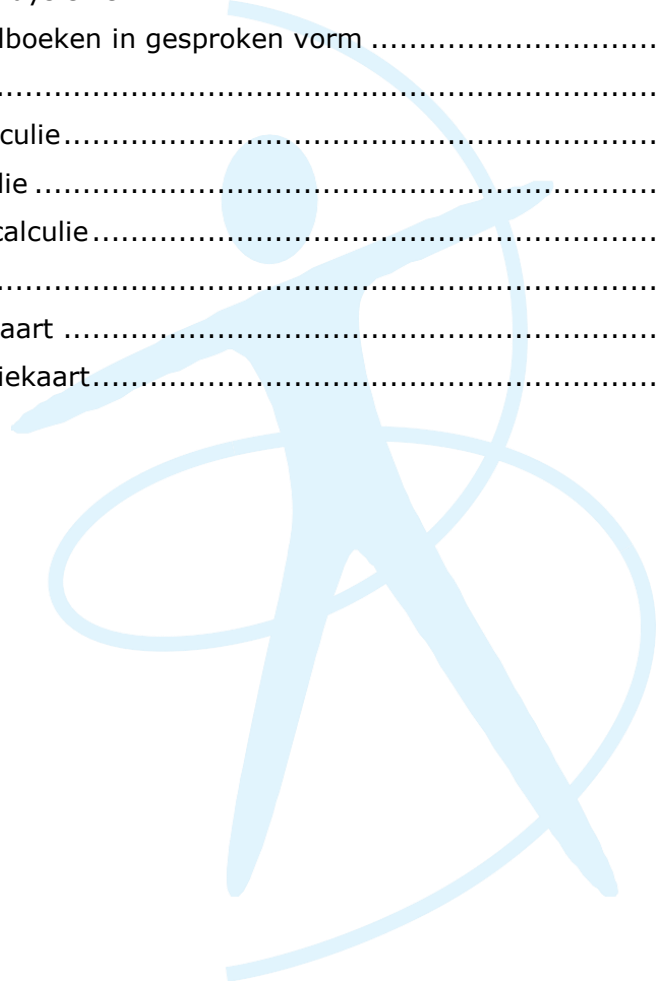
DYSLEXIE &
DYSCALCULIE
op het KWC

Koningin Wilhelmina College

Inhoud

Dyslexie en dyscalculie.....	3
Dyslexie	3
Inleiding.....	3
Wat is dyslexie?	3
Wat is TOS?.....	3
Faciliteiten Dyslexie/ TOS	3
Vermoeden van dyslexie.....	4
Aanschaf schoolboeken in gesproken vorm	4
Dyscalculie	5
Inleiding dyscalculie.....	5
Wat is dyscalculie	5
Faciliteiten dyscalculie.....	5
Rekentoets	6
Bijlage 1: Dyslexiekaart	7
Bijlage 2: Dyscalculiekaart.....	9

Dyslexie en dyscalculie

Het KWC ziet het als zijn opdracht om leerlingen een opleiding te laten volgen die past bij zijn of haar ontwikkeling en niveau. Sommige leerlingen ervaren belemmeringen bij het leren. Drie komen in dit informatieboekje aan bod: dyslexie, TOS en dyscalculie. In dit hoofdstuk komen de uitgangspunten, maatregelen en procedures bij dyslexie en TOS aan bod. In het volgende hoofdstuk wordt dit besproken bij dyscalculie.

Dyslexie

Inleiding

Het is een wettelijke verplichting om ten behoeve van leerlingen met dyslexie of Tos een apart beleid te voeren. Het doel van de oorspronkelijke wetsaanpassing is leerlingen die wel op vwo-, havo-, vmbo-niveau cognitief functioneren niet te hinderen bij het bereiken van dat niveau. In de meeste gevallen betekent dit een compenserende maatregel waarbij vorm en duur van eventuele toetsing wordt aangepast, zonder belangrijke concessies te doen aan de inhoud.

Wat is dyslexie?

Het woord dyslexie is opgebouwd uit de Griekse woorden dys (slecht) en lexis (taal of woorden). Met andere woorden: mensen met dyslexie hebben moeite met lezen en spellen. De Stichting Dyslexie Nederland (SND) geeft in overeenstemming met de Gezondheidsraad, de volgende omschrijving: Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.

Door dyslexie moeten leerlingen vaak meer moeite doen om iets goed te lezen en te schrijven. Bovendien duurt het langer eer ze iets geautomatiseerd hebben.

Wat is TOS?

De afkorting staat voor taalontwikkelingsstoornis. Het is een neurocognitieve ontwikkelingsstoornis, die wordt vastgesteld in een audiologisch centrum. Het betekent dat taal in de hersenen minder goed wordt verwerkt. Er gaat iets mis met het aangeboren vermogen om taal te leren. Leerlingen met TOS komen in aanmerking voor een onderwijsarrangement van Kentalis. Een ambulante begeleider helpt de leerling bij zijn ontwikkeling.

Binnen het Koningin Wilhelmina College hebben leerlingen met TOS dezelfde faciliteiten als leerlingen met dyslexie.

Faciliteiten Dyslexie/ TOS

Elke leerling met dyslexie krijgt een kaart (zie bijlage 1). Zowel de dyslexiebegeleider als de leerling ondertekenen deze.

- A. Leerlingen hebben bij het afnemen van toetsen recht op:
 1. Tien minuten extra tijd op een toets van zestig minuten.
 2. Opgaven de toets in vergroot lettertype, minimaal Arial/Verdana 12.
 3. Auditieve ondersteuning (zie punt B).

NB: Deze maatregelen gelden voor alle schriftelijke toetsen en examens gedurende de gehele schoolloopbaan.

- B. Leerlingen met dyslexie mogen hun toetsen voor laten lezen met Claread. De leerling haalt zelf een laptop met de voorleessoftware uit het O.L.C.. De docent levert de toets aan op een USB-stick.
- C. Bij de beoordeling van een toets in de onderbouw wordt spelling niet meegerekend, tenzij het een spellingtoets is. Dit geldt ook voor de moderne vreemde talen (MVT).
- D. Er mag gebruik gemaakt worden van de spellingcontrole, behalve bij spellingtoetsen.

- E. In de periode van de basisvorming krijgen de dyslectische leerlingen voor de talen een bodemcijfer 3 (per toets), tenzij de betrokken leerling zich onvoldoende inzet.
- F. Leerlingen met dyslexie krijgen in de brugklas drie lessen 'omgaan met dyslexie' aangeboden.
- G. Een mentor kan bij de dyslexiebegeleider extra ondersteuning voor het leren van talen aanvragen.
- H. De leerling mag een toets na beoordeling inzien om van zijn/haar fouten te leren.
- I. Steunkaarten met grammaticaregels mogen in de onderbouw gebruikt worden tijdens toetsen. De leerling neemt hiervoor zelf het initiatief en bespreekt met de vakdocent een week voordat de toets plaatsvindt, of de kaart geen spiekbriefje is.
- J. Alle docenten beschikken over een aantal adviezen hoe zij met leerlingen bij wie dyslexie is vastgesteld, kunnen omgaan (zie bijlage 3).
- K. Leerlingen met dyslexie hebben op het centraal schriftelijk eindexamen standaard recht op 30 minuten extra tijd. Leerlingen met de diagnose dyslexie kunnen op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit een aangepast examen aanvragen bij de directeur van de school.
- L. In de onderbouw zijn de moderne vreemde taal verplicht. In de bovenbouw van vmbo TI en havo kunnen leerlingen de tweede moderne vreemde taal vermijden door een profiel te kiezen met alleen Engels. In de bovenbouw van het atheneum is een tweede moderne vreemde taal verplicht, maar kan een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing moet door een ouder/verzorger middels een brief bij de rector worden aangevraagd. In de bovenbouw van het gymnasium wordt Latijn en Grieks als tweede taal gekozen. Daarom is daar geen ontheffing voor Frans of Duits nodig.

Vermoeden van dyslexie

Mentoren hebben een belangrijke rol in de signalering van dyslexie. Het onderwijskundig rapport van de basisschool kan signalen bevatten dat een leerling problemen heeft met lezen en/of spelling. De mentor bespreekt iedere periode de vorderingen en resultaten van elke leerling. Als een leerling opvalt, overlegt de mentor met de zorg coördinator of screenen op mogelijke dyslexie nodig is. De mentor neemt contact op met de ouders voor toestemming. Op het KWC wordt gebruik gemaakt van Testsuite 1 Screening dyslexie van Muiswerk en het dictee uit het Signaleringsinstrument Dyslexie Voortgezet Onderwijs. Op het VMBO maken de leerlingen ook de Diataal toetsen.

Afhankelijk van de uitkomst geeft de dyslexiebegeleider ouders één van de volgende adviezen:

- A. Er is waarschijnlijk sprake van dyslexie. Advies: verder laten testen door een externe erkende GZ-psycholoog/orthopedagoog. Ouders/ verzorgers moeten het onderzoek zelf betalen. Leerlingen die in de procedure zitten van onderzoek naar dyslexie bij een GZ-psycholoog of orthopedagoog krijgen een voorlopige dyslexiekaart (voor de duur van zes maanden). Dus alleen een vermoeden van dyslexie is niet genoeg.
- B. Er is mogelijk sprake van dyslexie. Advies: mentor en ouders houden de vorderingen van het kind extra goed in de gaten. Verder testen is nog niet nodig.
- C. Er is waarschijnlijk geen sprake van dyslexie. Advies: mentor en ouders hoeven geen actie te ondernemen voor verder onderzoek.

Aanschaf schoolboeken in gesproken vorm

Wanneer een leerling baat heeft bij auditieve ondersteuning voor schoolboeken kunnen ouders die bij Dedicon Educatief bestellen. Op de site onder het kopje Productkeuzehulp wordt de benodigde informatie gevonden. De rekening wordt door ouders voorgeschoten, maar het bedrag wordt door school terug betaald.

Dyscalculie

Inleiding dyscalculie

Een leerling met dyscalculie heeft problemen bij het aanleren van schoolse vaardigheden die niet worden veroorzaakt door cognitieve beperkingen of te weinig onderwijs; het gaat om ernstige en hardnekkige problemen met het leren en toepassen van reken- en wiskundekennis.

Wat is dyscalculie

- Dyscalculie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen met het leren en vlot/accuraat oproepen/toepassen van reken-/wiskundekennis.
- Dyscalculie dient door een bevoegde externe deskundige te zijn vastgesteld.
- De kosten van een onderzoek naar dyscalculie zijn voor rekening van de ouders en/of verzorgers van de leerling, ook als de school dergelijk onderzoek adviseert.
- Onder deskundige wordt verstaan: een orthopedagoog of psycholoog met een postdoctorale opleiding diagnostiek en behandeling van leerproblemen.

Faciliteiten dyscalculie

Leerlingen met een dyscalculieverklaring (van een erkende orthopedagoog GZ-psycholoog) hebben, gedurende het gehele schooltraject, recht op de volgende faciliteiten:

- A. Een dyscalculiekaart (zie bijlage 4). Deze kaart wordt eenmalig verstrekt en moet gedurende de gehele schoolloopbaan gebruikt worden.
- B. Extra tijd bij toetsen (tien minuten meer tijd op een toets van zestig minuten).
- C. Niet onvoorbereid hoofdrekenen tijdens de les.
- D. Het gebruik van de rekenmachine. Het gebruik van steunkaarten en stroomdiagrammen is alleen toegestaan in de onderbouw.
- E. Niet meerekenen van rekenfouten bij zaakvakken in de onderbouw; procedurefouten worden wel fout gerekend.

Mogelijkheid tot mondelinge toetsing/toelichting. De docent houdt rekening met het feit dat sommige leerlingen met dyscalculie beter in staat zijn hun kennis te verwoorden.

Het belangrijkste in de begeleiding van leerlingen met dyscalculie is begrip en acceptatie. Daarnaast is het belangrijk dat de handelingsadviezen, zoals beschreven in het dyscalculieonderzoek, worden uitgevoerd. In bijlage 5 staan voorbeelden van dergelijke handelingsadviezen.

Leerlingen met de diagnose dyscalculie kunnen op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit een aangepast examen aanvragen bij de directeur van de school. Deze aanpassing bestaat uit een verlenging van de examenduur met 30 minuten.

In de bovenbouw wordt er toegewerkt naar het eindexamen. De eindexameneisen zijn voor leerlingen met dyscalculie niet anders dan voor de overige leerlingen. In de samenstelling van het vakkenpakket en/of de keuze van het profiel kan rekening worden gehouden met de handicap. Steunkaarten zijn in de bovenbouw niet meer toegestaan.

In de onderbouw van het vmbo kan de school leerlingen met dyscalculie geen vrijstelling verlenen voor het vak wiskunde. Wel staat het de school vrij om binnen het vak wiskunde rekenvaardigheid aan te bieden. In de bovenbouw van het vmbo kunnen struikelblokken als wiskunde omzeild worden door een sector te kiezen waarin dit vak niet verplicht is.

De havo-leerling kan wiskunde vermijden door het profiel Cultuur & Maatschappij te kiezen. Elke Vwo-leerling moet, ongeacht het profiel, examen doen in wiskunde. Wel verschilt de zwaarte en de vorm van wiskunde per profiel.

Rekenen

Voor leerlingen met wiskunde in het pakket worden de rekenvaardigheden geïntegreerd in de eindtoetsing voor wiskunde. Leerlingen zonder wiskunde krijgen vanaf schooljaar 2020-2021 een apart schoolexamen rekenen.

De leerling met een dyscalculieverklaring heeft op basis van zijn dyscalculieverklaring recht op maximaal 30 minuten tijdverlenging en recht op het gebruik van de door het CvTE vastgestelde rekenkaart. Het gebruik van de rekenmachine is NIET toegestaan.

Bijlage 1: Dyslexiekaart

Voorzijde

KONINGIN WILHELMINA COLLEGE

Dyslexiekaart van: _____

Jaar uitgifte: _____

De aanbevelingen maken deel uit van het beleid van het KWC om leerlingen met dyslexie adequate faciliteiten te bieden. De schoolleiding verzoekt de collega's om ten behoeve van de leerlingen die deze kaart uitgereikt hebben gekregen de aanbevelingen in acht te nemen. Zowel van het KWC als van de leerling wordt een inspanningsverplichting verwacht.

Achterkant

Inspanningsverplichting leerling	Faciliteiten
Tijdens de les A. Zorg voor goede aantekeningen; kopieer ze eventueel. B. Schrijf huiswerk goed op en laat dat controleren door docent of medeleerling. C. Vraag, indien nodig, om hulp.	<ul style="list-style-type: none">• Docenten houden rekening met leerlingen die het niet prettig vinden om onvoorbereid hardop voor te lezen.• Docenten zetten studiewijzers op de ELO
Huiswerk <ul style="list-style-type: none">• Plan je werk. Werk iedere dag; werk vooruit.• Werk iedere dag aan de vakken die je meer moeite kosten.• Besteed dagelijks 15 min. aan woordjes leren bv met oefensites (Quizlet, Wrts).	<ul style="list-style-type: none">• Bekijk huiswerk/studiewijzers in SOM• Gebruik de hulpmiddelen als websites die bij de methodes horen.
Bij toetsing <ul style="list-style-type: none">• Controleer je werk voordat je het bij de docent inlevert.• Bij gebruik van laptop bij toetsen: zorg voor oordopjes en neem een lege USB-stick mee.• Toetsen staan altijd op papier.	<ul style="list-style-type: none">• Extra tijd bij toetsen.• Gebruik van voorleessoftware.• Opgaven vergroot of lettergrootte 12.• Aangepaste telling van spelfouten bij talen.• T/m klas 3 mogen goedgekeurde steunkaarten gebruikt worden.• Toetsen na beoordeling inzien.

Bijlage 2: Dyscalculiekaart

Voorkant

Dyscalculiekaart van: _____

Jaar uitgifte: _____

De aanbevelingen maken deel uit van het beleid van het KWC om leerlingen met dyscalculie adequate faciliteiten te bieden. De schoolleiding verzoekt de collega's om ten behoeve van de leerlingen die deze kaart uitgereikt hebben gekregen de aanbevelingen in acht te nemen. Zowel van het KWC als van de leerling wordt een inspanningsverplichting verwacht.

KWC

Postbus 7
4100 AA
Culemborg

T 0345 639050

Achterkant

Inspanningsverplichting leerling	Faciliteiten
Tijdens de les <ul style="list-style-type: none">• Zorg voor goede aantekeningen; kopieer ze eventueel.• Schrijf huiswerk goed op en laat dat controleren door docent of medeleerling.• Vraag, indien nodig, om hulp.	<ul style="list-style-type: none">• Niet onvoorbereid laten hoofdrekenen tijdens de les.
Huiswerk <ul style="list-style-type: none">• Plan je werk.• Werk iedere dag aan de vakken die je meer moeite kosten.	
Bij toetsing <ul style="list-style-type: none">• Kijk eerst of je de gegevens begrijpt voordat je de vragen gaat maken.• Vraag of de docent in jouw toets leervraag, toepasvraag en inzichtvraag aangeeft.• Controleer of je uitkomst een antwoord is op de vraag.	<ul style="list-style-type: none">• Extra tijd bij toetsen.• Mogelijkheid tot mondelinge toelichting bij toetsen.• Rekenfouten bij zaakvakken niet meerekenen.• Gebruik van steunkaarten en stroomdiagrammen (alleen in de onderbouw).
Algemeen <ul style="list-style-type: none">• Maak en bewaar steunkaarten met regels of formules die je moeilijk kan onthouden.	Extra hulpmiddelen <ul style="list-style-type: none">• Gebruik rekenmachine.